

מסורת הש"ס

ארבעה ראשי שנים פרק ראשון ראש השנה ד.

ומה חשון. כלומר כל מה שחפצים הכהנים תנו להם משלי: **מעונן.** ממשאך שצאת עלינו להשיגנו אני משיך שצוה ראה מה כחוצ זה די להון מהקרבין וגו' ומנלן לחיי מלכא למדת שלא לשם שמים עשה כי אם להנאטו: **הרי זה לדיק גמור.** אם רגיל צדק: **כאן ישראל.** שצבו לשמים ואם מרעין לו בחיי אינו קורא לו תגר אלא תולה היסורין בעונו אצל עויד כוכבים אם אין מטיבין לו כגמולו קורא תגר: **נדבין די אבן גלל.** כתב ששלח צד עורא כחוצ צו שורות של אבני שיש שלם בחומות הצית והרציעי של עץ: **כלבסא.** למשכב. ובני נח הוזהרו על כרס: **שנאמר** (בראשית ב) והיו לבשר אחד ילאו צממה ומיה ועוף שאין נעשין צמר אחד שאין יולדן מן האדם: **צוות מלגים ציקרופי.** מיקרות: **אחך לעמיד לצא:** לעולם שגל דעלמא מלכתא היא: **ורבה צר לימא.** להאי שגל דהכל גמרא גמר לה מרביה דכלבסא הוא: **עד כסף כרין מאס.** תנו להם לצווי הצית: **רגל שזר ר"ה לרגלים.** רגל שהוא בחדש הכנסה בחדש צניס הוא ראש השנה לרגלים: **נפקא מינה.** דהאי ר"ה: **לענין נדר.** שהוא מוזהר צבל תאחר ותלה הכחוצ איחורו שלשה רגלים ואשמועי' מתנייתן שאינו עובר עד שיהא פסח ראשון לשלשמן שאם עברו עליו שלא כסדרן אינו עובר: **אחד הנודר.** ואחד דמי עלי ששמן אותו כעבד: **ואחד המקדיש.** דבר צדק הצית: **ואחד המעריף.** שאמר ערכי עלי שהעך קלוצ צמורה כפי שני: **פעמים שלשה.** פעמים שהוא צבל תאחר בשלשה רגלים: **פעמים חמשה.** דבעינן כסדרן: **חייבי הדמין.** אומר דמי עלי: **והחרמין.** חרמי צבו: **צבור ומעשר.** מעשר צממה: **מכדי**

(א) [מולין קלב. וצחיס לב:]
(ב) וצחיס (ד) צ"כ י:
(ג) [למנך.] (ד) [ומתקפה
פ"ה הי"ט.] (ה) [בילה יט:]
(ו) [גבר אלפס אי וכו' היה
רבי משעין אומר וכו' וכו'
הגיר' בתוס' לפיטו]
(ז) [ומתקפה דערפין פ"ג
ה"ט.] (ח) [נסהדין גמ.]
(ט) [כ"ה: מקרבין.] (י) [עין
מה שפירס הוס' י"ט שם
בכונת דברי תוס' ולא וחי
בתוס' עין יט. ד"ה על
מנה כי וכן בתקומה: מ:
ד"ה שמוקפה:] (כ) [כ"ה:
כאומות.] (ל) [דף יא.]

גליון הש"ס

גמ' [וכן היה השב"א אומר.
כעין לו צ"כ ע"כ. נדה
מ ע"כ:]

הנהגות מהר"ב רגישבורג

[א] תוס' ד"ה ומעשרות
וכי' לעבור עליו בשני
לחון וכו'. צ"כ לא דוקא
צ"כ לחון אלא לאו ונשה
ומע"ה השב"א. דהא קרא
דבעור עשה וכו' וכו'
בעל יד דוד:

מוסף רש"י

מטובך. ממשאך שצאת
להכניד על הכניד עין
(ובחיים לב) אלו: הגעתיך
(חורין קכ"ה). הרי זה
צדק גמור. עד כד זה
ומתקפה (ד) [ב"ב י:] דכד
זה. ולא אמרינן על שמה
עשה אלא קיים מנה
בדלא שיהא לעשות צדק
ומתקין אף להאט ענינו
שמה צה לעולם הכל לו
שמינו צני (פסחים ח.)

רבינו חננאל

ומה חשון ובני תורין
ודכרין ואמרין לעלון
לאלה שמיא וגו'. אמר
ליה ר' יצחק דמטובך.
כלומר מן המקרא שהאט
מכית שהחמין, שנאמר
די להון מהקרבין ניהוחין
לאלה שמיא ומצלין לחיי
מלכא ובנוהי, הנה לא
תנדר בשם שמים אלא
להנאטו. ואמרין ומאן
דעבר כי האי גזוה לאו
מעליותא היא, והנאט
האומר סלע זו לצדקה
בשביל שיהיו בני ובשביל
שאוכל לעולם בניו הרי זה
צדק גמור. ויש שפירשין
הרי זו צדקה גמורה.
ושנינן הני מילי לישראל.
אבל באומות העולם לא.
ואביעית אימא מנא לן
דאחמין מהכא, ונדבין
די אבן גלל תלתא ונדבין
די אע חדת וגו' למח
לי למיעבד נדבך דאע,
אלא אמר אי מורדי בן
הידואי אקליה בנורא. והא
שלמה נמי עבר הכי
וכי'. ואביעית אימא שנא
דאחמין מהכא שמואל
וירא לי המלך והושל
וישבת אצלו, מאי שגל
אמר רבה בר רבי ימא
כלבסא. ואסיקא לעולם

בשביל שיהיו בני. והא דמן פרק קמא דמסכת אבות (מ"א) אל תהיו כעצדים הממששין את הרב על מנת לקבל פרס ^י היינו צאומות העולם שמוהין על הראשונות: **ונדבך די אע.** האי קרא צמגילת כורש הראשון כתיב כדאיתא צספר עזרא כשלוה דריוש לצקר ולחפש כדכתיב (עזרא ו) צלדין דריוש מלכא שס טעם וצקרו צצית ספריא די גמזא ומכל מקום כיון דעל פי אותה מגילה זוה לצנות דייק מינה שפיר דהחמין ומיהו קשיא לעיל מינה צצמחילת מלכות אחשורוש כתצו שטנה וכתיב צלדין צצילת עצידת צית אלהא די צירושלס והוט צטלע עד שנת תרמין למלכות דריוש מלך פרס וקראי דנצוהא חגי שמו לו מניסן צצנת שמים לדריוש כתיב צה ועוד טוצה דלא מייתי הכא אלמא מנו לו מניסן אע"פ שכבר החמין ושמא לא נתבדר להם הדבר עד אחרי כן:

שצמח עבד מלמעלה ואיהו עבד מלמטה. לאו מקרא דרש אלא קצלה היתה צפיה: **עד כסף ככרין מאה.** צצנת צצע למלך היה כשעלה עזרא מצבל: **שצשה רגלים בכסדרין.** ומתנייתן דניסן ר"ה ר"ש היא והכי אמרינן לקמן (דף יא): **והחרמין.** צין חרמי גצוה צין חומי כהנים ר"ת פסק דלדקה שפוסקים לימן ציד גצאי ישנה צבל תאחר מלמסרה לגצאי ואין גצאי צבל תאחר מלחקה אצל מה שאדם נודר ציד ענינו לכשירלה אינה צבל תאחר: **צדקות ומעשרות.** והא דלומר רצא לקמן (דף יא) ודקה מימידי עלה לאלתר ה"מ דקיימי עניים אצל לא מיחייב להדורי צצרייהו כל זמן שלא עברו שלשה רגלים והא דפריך פשיטא ומשי מהו דמינא הואיל ובעינינא דקרצנות כתיב עד דעברו עליה שלשה רגלים צצצנות היינו אפילו היכי דקיימי עניים ואין לפרש דהא דקאמר עובר לאלתר היינו עשה כדאשכחן צצצרייהו דצרגל אחד עובר צצשה דא"כ הוה ליה למימר עד דעבר עליה רגל אחד כקרבין:

ומעשרות. כגון מעשר ראשון ומעשר שני ומעשר עניי ומה שצקע עליהם הכחוצ זמן ציעור כדכתיב (דברים יד) מקלה שלם שנים מוליא וגו' ותמן צפרק ה' (מ"ו) דמעשר שני ערצ יוס טוצ הראשון של פסח של רביעית ושל צצניעית היה ציעור דהסא אע"פ שלא הפריש חייב להפריש וצבלצ שצאו לעונת מעשר על פי שלא הגיע לזמן הציעור ותדע לקמן דרשין תרי קראי לכולהו חד דלמר ולא דלפריש וחד דלפריש ולא חקריצ אצל מעשרות לא אשכחן אלא חד קרא ועוד משכנת תרי כשתמחר צכרי צין רגל צציעור דהא פשיטא כל זמן שלא נמחרת לא מיחייב למדי ועוד דלפילו חמ"ל חייב אלא קרא דציעור א לעבור עליו צצני לאין דכוחה אשכחן פ"ק דנדרים (דף יא:) וקלת מינה דלא חשיב הכל תרומה וצכורים דכי היכי דמרבי לקמן (ד' ה:) מעשר נרבי נמי תרומה וצכורים ושמא צכלל מעשר איתנהו כמו צכל דוכתי דקמני חייב ולתרומה וצכורים ומיהו לצכורים אין לחוש דאין דינס צצשה רגלים אלא מעצרת ועד חסג צקריאה ומחג עד חנוכה צלא קריאה: **לקמ**

תנדר אדם ועיברו עליו ג' רגלים וחג המצות תחילה עובר עליו בכל תאחר. ומנ ר' שמעון היא דתניא אחד הנודר וכו', ופשוטה היא עד הרי כאן ארבעה. תנו רבנן חייבי הדמים והערכים והתרמים וההקדשות חטאות ואשמות עולות ושלמים צדקות ומעשרות בכור מעשר ופסח

(א) לשון הירושלמי כאן כך הוא א"ר יונה שערות היו יוצאין, נפק שטר מלוה וכתוב

א מ"י פ"ד מהל' מעשה הקרבנות ה' יג סמך לאין שלם: ב [מ"י פ"ה מהלכות ערכין הלכה א:]

תורה אור השלם

1. ומה חשון ובני תורין ודכרין ואמרין לעלון לאלה שמיא חננין מלך חמר ויטוש כמאמר כהנא די בירושלם קהנא די בירושלם ליהא מתירוב להם יום ביום די לא קלה: עזרא ו ט 2. די להון מהקרבין ניהוחין לאלה שמיא ומצלין לחיי מלכא ונדבין די אבן גלל נדבין די אבן גלל תלתא ונדבך די אע חדת ונפקתא מן בית מלכא תתירוב: עזרא ו ד 3. וכן את הקוצר הפנימית שלשה טורי גזית וטורי קרתא מלכים א ו לו 4. ויראמר לי המפקד והשגל יושבת אצלו עד מתי יקרה מהלכך ומתי תשוב ויטוש לפני המלך וישלחני ואהנה לו זמן: נחמיה ב ו 5. ועל מרא שמיא התרומות ולמאנא די ביתה ותיחי קדמך ואנא שגלךך ולתתך חמרך שחין בהון ולאקלי כספא ויהאב חקשא פרזלא אצא ואנא די לא חזון וקל שמעין וקל דעין שבתך ולאקלךך וכל שמתך בידה וכל ארחתך לה לא חדרת: דניאל ה כג 6. בנות מלכים ביקורתיך לצדה שגל לימנך בבתם אופיר: תהלים מה י 7. עד כסף ככרין מאה ועד חטין ככר מאה ועד חמר חטין מאה ועד חטין משה ומלח די לא קבב: עזרא ו כב

רבינו חננאל (המשך)

ביה באייר שנה שנייה למלכות פלוני, נמכר מכירה בפרהסיון וכתב בה שנה שנייה למלכות פלוני, מאן דאמר מניסן מניין ראש השנה למלכים, מלוה קדמה. מאן דאמר מתשרי מניין [ראש] השנה למלכים, מכירה קדמה. וירושלמי: היו מניין ליציאת מצרים, שנאמר ויהי בשמטותי שנה וארבע מאות שנה לצאת לבני ישראל מארץ מצרים. נבנה היות, היו מניין לבנינו, שנאמר ויהי מקץ ארבעים שנה אשר בנה שלמה וגו', לא זכו מנו לחורבן הבית, שנאמר בעשרים וחמשה שנה לגלותו וגו', לא זכו נחתייבו למנות לאומות העולם, שנאמר בשנת ה' ויבן ירמיה בית ד' לכורש. מתני' ולרגלים אוקומה רב חסדא רגל שהוא ראש לרגלים, נפקא מינה לומר: אמר ר' שמעון